

Achtergrondartikel Lijdensweken in het gezin

In het kerkelijk spraakgebruik worden de zeven weken voor Pasen de 'lijdensweken' genoemd. Op deze zondagen wordt er in de kerk over 'lijdensstof' gepreekt. Maar hoe kunnen ouders hun kinderen in het gezin eraan herinneren dat ze in de lijdensweken leven?

Boeken voor de lijdensweken Voor kinderen van 4-12 jaar:

Wijzer – op weg naar het Paasfeest
Andrea van Hartingsveldt-Moree
Uitg. De Banier, ISBN 9789033634185

Dit gezinsdagboek geeft voor de zeven lijdensweken en het Paasfeest een Bijbelgedeelte om te lezen, een korte uitleg daarvan, een psalm om te zingen en gespreksvragen. Verder worden er in elke week suggesties gegeven voor een creatieve verwerking, waarbij rekening gehouden is met de verschillende leeftijden van kinderen (kleurplaten voor jongere kinderen en het maken van een bouwplaat voor oudere kinderen bijvoorbeeld). Bij het boek is een lijdensweekkalender gevoegd. Zo zien kinderen hoe ze elke dag steeds dichterbij het Paasfeest komen.

Voor jongeren van 12-16 jaar:

Op weg naar het kruis
Deel 3 van de serie Zie jouw Koning komt!
J. Kriekaard
Uitg. Om Sions wil, ISBN 9789491586569

Deel 3 van de serie over de Heilsfeiten volgt Jezus' reis naar Jeruzalem om te gaan lijden en sterven. Dit boekje bevat 21 hoofdstukken van gemiddeld zo'n vijf pagina's. Bij elk hoofdstukje hoort een Bijbelgedeelte om te lezen, vragen om te bespreken of over na te denken, een psalmvers om te zingen en een kadertekst met achtergrondinformatie. De schrijver probeert steeds dicht bij het hart van jongeren te komen.

Andere hulpmiddelen voor de lijdensweken

Websites

Steeds meer websites proberen ouders van dienst te zijn bij de huisgodsdienst. Daarbij is het voor ouders vaak zoeken naar informatie die bij hun geloofsovertuiging aansluit. De volgende websites geven bruikbaar materiaal voor de lijdensweken:

- Schrijft je kind mee tijdens de preek? Op www.kerkboekje.nl vind je kleine boekjes die je voor eigen gebruik mag printen en die kinderen leiden bij het maken van aantekeningen. Wie kijkt onder het kopje 'Gedenkdagen' en dan bij 'Lijdensweken en Pasen' vindt kerkboekjes die speciaal voor deze zondagen zijn gemaakt. Gezien de verschillende opdrachten in het boekje is het beter om je kind dit niet tijdens de kerkdienst (dat leidt af van het luisteren), maar na de kerkdienst te laten invullen ter verwerking van de preek. Wees alert. Op veel plaatjes staat de Heere Jezus afgebeeld. Vervang deze door iets anders.

- Op www.abcvanhetgeloof.nl vind je voor kinderen en jongeren (twee aparte deelsites) bepaalde Bijbelse kernbegrippen uitgelegd. Deze website is ontstaan op initiatief van het Landelijk Contact Jeugdwerk (LCJ) in samenwerking met verschillende andere (jongeren)organisaties. De bedoeling is om in begrijpelijke en eigentijdse taal de diepe inhoud van het christelijke geloof en het gereformeerde belijden aan jongeren door te geven. Bezoekers van de website kunnen kiezen of ze de Statenvertaling of de Herziene Statenvertaling op hun scherm willen. Om in het gezin dieper op een bepaald kernwoord in te gaan, wordt een Bijbelrooster voor zeven dagen gegeven en is verwerkingsmateriaal toegevoegd. Niet alle ouders zullen alle gebruikte formuleringen waarderen ('Jezus wilde de straf dragen in onze plaats' bijvoorbeeld) of alle gebruikte werkvormen (tekenfilmpjes bijvoorbeeld) even goed gekozen vinden. Het blijft dus belangrijk om je eigen keuzes te maken en zelf te bepalen wat je wel of wat je niet wilt gebruiken. Wie bij het begrip 'Verzoening' kijkt (zowel bij kinderen als bij jongeren) krijgt best het één en ander in handen om in het gezin aandacht aan te geven in één van de lijdensweken.

Concreet aan de slag

Voor de lijdensweken:

1. Maak een lijdensweekkalender

Bij jongere kinderen is het tijdsbegrip nog niet goed ontwikkeld. Een lijdensweekkalender kan hen helpen de weken voorafgaand aan het Paasfeest te overzien. Oudere kinderen leven vaak in de waan van de dag. Ook voor hen is het (net als voor hun ouders) goed om er elke dag aan herinnerd te worden dat het de lijdensweken zijn. De basis van een lijdensweekkalender is een overzicht van alle dagen onder elkaar (ingedeeld per week) tot aan Pasen. Je kunt er zoveel aan toevoegen als je zelf wilt. Bijvoorbeeld op elke zondag de tekst van de preek schrijven (en misschien wel leren met elkaar) of bij elke week het weekthema dat je uitgekozen hebt (en misschien een versje dat daarbij past). Een knijper geeft aan welke dag het vandaag is. De kinderen mogen de knijper elke dag een vakje verder zetten.

2. Houd gezinsmomenten over de betekenis van Jezus' lijden

Op www.bijbelsopvoeden.nl vind je Gouden Gezinsmomenten voor de lijdensweken.

3. Maak een Bijbelleesrooster

Kies zeven thema's die te maken hebben met het lijden van de Heere Jezus. Zet elke week een thema centraal. Zoek Bijbelgedeelten die daarbij aansluiten en maak op deze wijze een Bijbelleesrooster. Een Bijbelleesrooster die aansluit bij de zeven kruiswoorden vind je op www.bijbelsopvoeden.nl onder materiaal voor kinderen (bij de kleur- en knutselplaat om kinderen de zeven kruiswoorden te leren).

4. De laatste lijdensweek

De laatste lijdensweek heeft een bijzondere plaats te midden van de lijdensweken. Bijna van dag tot dag is uit de Bijbel op te maken wat er gebeurd is. Van de intocht in Jeruzalem op zondag naar Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Stille Zaterdag en Paaszondag (vergelijk bijvoorbeeld de Bijbelse vertellingen van L. Snoek in *Uw Koninkrijk kome*). Onderzoek in deze week samen met de kinderen eens wat er in Gods Woord over deze dagen staat. Wat gebeurt er op welke dag? Is er een opklimming te zien zowel in de vijandschap van degenen die Jezus haatten als in de voorzeggingen over Zijn lijden die Jezus doet? Waarom hebben de mensen aan deze dagen deze namen gegeven? Wat zeggen die namen? Is het goed ze te gebruiken? Laat de kinderen een bij hun leeftijd passende verwerking (jongere kinderen bijvoorbeeld een tekening en oudere kinderen een collage) maken met de gegevens die naar boven komen.

Voor de lijdenszondagen:

1. Leid het weekthema in

Geef op zondag aandacht aan het weekthema dat je gekozen hebt. Laat kinderen daar concreet mee bezig zijn door middel van een puzzel, kleurplaat, bouwplaat of andere verwerking.

2. Stimuleer Bijbelonderzoek

Geef de kinderen op elke lijdenszondag de opdracht om een aankondiging van het lijden en sterven van de Heere Jezus in het Oude Testament op te zoeken. Leid die opdracht als volgt in: 'Misschien heb je wel eens schaduwtkkertje gedaan. Of misschien heb je op een ander moment goed naar je eigen schaduw gekeken. Als je met je rug naar de zon staat en je gaat lopen, gaat je schaduw voor je uit. In het Oude Testament zien we heel veel schaduwen van de Heere Jezus. Die schaduwen vertellen dat Hij eraan komt. Ze laten zien Wie Hij is en wat Zijn werk zal zijn. Sommige mensen uit het Oude Testament zijn schaduwen van de Heere Jezus. Sommige dingen uit het Oude Testament zijn schaduwen. Ook dieren kunnen een schaduw van de Heere Jezus zijn. Zoek maar eens een schaduw van de Heere Jezus op'.

3. Leer liederen

Tip van moeder W: 'Maak een map met lijdensliederen. Zoek zelf verantwoorde liederen op, of print de liederen die de kinderen op school leren. Zo heb je ook op een ander jaar bij leven en welzijn een overzicht van liederen die bij deze tijd van het jaar aansluiten'.

Onderstaand lied sluit aan bij de opdracht om in het Oude Testament schaduwen van de Heere Jezus op te zoeken. Het is te zingen op de wijs van 'Jozef zoekt zijn grote broers'.

Met Zijn schaduw gaat Hij voor

Noach bouwt een grote boot.
Zo redt God hem van de dood.
't Wijst op Christus Die zal komen
Om Zijn kind'ren te doen wonen.
Met Zijn schaduw gaat Hij voor
Alle Bijbelboeken door.

Izak ligt al op het hout,
Als God Abram tegenhoudt.
't Wijst op Christus Die zal sterven
Om Zijn kind'ren te doen erven.
Met Zijn schaduw gaat Hij voor
Alle Bijbelboeken door.

Juda spreekt tot wie het hoort.
'Ik zal borg zijn', is zijn woord.
't Wijst op Christus Die Zijn leven
Voor Zijn kind'ren zal gaan geven.
Met Zijn schaduw gaat Hij voor
Alle Bijbelboeken door.

Jozef is vooruit gestuurd
Nu de honger zo lang duurt.
't Wijst op Hem Die zal behouden
Mensen die eerst sterven zouden.
Met Zijn schaduw gaat Hij voor
Alle Bijbelboeken door.

Mozes bidt voor heel het volk.
Hij is als een hemeltolk.
't Wijst op Hem Die zal verzoenen
Mensen die Hij moest verdoemen.
Met Zijn schaduw gaat Hij voor
Alle Bijbelboeken door.

Aan de posten zit het bloed
Van het lam dat sterven moet.
't Wijst op Christus Die zal lijden
Om Zijn kind'ren te bevrijden.
Met Zijn schaduw gaat Hij voor
Alle Bijbelboeken door.

Zie je daar die koop'ren slang
Op een hele hoge stang.
't Wijst op Hem Die wil genezen
Mensen die Hem zullen vrezen.
Met Zijn schaduw gaat Hij voor
Alle Bijbelboeken door.

Voor Goede Vrijdag:

Laat de kinderen door het kleuren van een Bijbelse kleurplaat (zie bijvoorbeeld de kleur- en knutselplaat van de zeven kruiswoorden op www.bijbelsopvoeden.nl), het maken van een Bijbelse puzzel of het houden van een Gouden Gezinsmoment concreet met de betekenis van Goede Vrijdag bezig zijn. Zijn er oudere kinderen in het gezin, dan kunnen ouders hen laten bedenken welk werkje de jongere kinderen kunnen gaan doen om de inhoud van deze dag nog dichter aan het kinderhart te leggen. Geef hen daarin de leiding, zodat ze als het ware gedwongen worden in hun eigen woorden uitleg te geven aan de jongere kinderen.

Ouders kunnen oudere kinderen ook stimuleren tot Schriftonderzoek. Laat hen lijnen trekken vanuit het Paasfeest uit het Oude Testament naar het Nieuwe Testament. Hoe werd dit oudtestamentische feest vervuld in Christus? Wat zegt daarbij het lam? Pascha was voor de joden het feest van de bevrijding; hoe komt deze bevrijding terug in het Paasfeest?

Oudere kinderen kunnen ook een soort liturgie voor deze dag maken. Welk Bijbelgedeelte lezen we bij de maaltijd? Welke vragen kun je daarbij met elkaar bespreken? Wat kunnen daarbij zingen? Misschien is er een verhaal, dat de betekenis van Goede Vrijdag verduidelijkt. Misschien kan een ouder zelf proberen een verhaal te bedenken dat kinderen enigszins aan laat voelen hoe onbeschrijfelijk bijzonder het is geweest wat de Heere Jezus heeft gedaan. Iemand die Zijn leven geeft voor anderen. Iemand die een onuitsprekelijk grote schuld voor anderen wil betalen.

Met oudere kinderen is het ook goed mogelijk muziek te beluisteren die naar aanleiding van het lijdensevangelie is gecomponeerd. Wat hoor je? Hoe drukt de dichter of componist het lijden uit? Welke emoties roept dat op of waar denk je aan als je deze muziek hoort? Wat vraagt dat van je luisterhouding? Vind je het verantwoord om dergelijke muziek te luisteren? Waarom wel/niet?

Zo zijn er verschillende mogelijkheden om met kinderen verantwoord bezig te zijn rondom de inhoud van de lijdensweken. Natuurlijk is het waar dat alleen diegene iets van de inhoud beseft, die het bevindelijk ervaren heeft. Toch staat er nergens in de Schrift dat alleen diegenen de feesten mochten vieren die het met hun hart ook konden vieren. Integendeel: alle Israëlieten werden opgeroepen de feestdagen te vieren en de grote daden Gods aan hun kinderen over te dragen. Dat mag niet alleen met het hoofd, maar ook met het hart en de handen gestalte krijgen.